

Zápis skutečného majitele do evidence

Od 1. ledna 2018 platí povinnost právnických osob zapsaných ve veřejném rejstříku a svěřenských správců svěřenských fondů zapsaných v evidenci svěřenských fondů (dále „zapsané osoby“) zapsat svého skutečného majitele. Lhůta pro splnění této povinnosti pro právnické osoby zapsané do obchodního rejstříku uplynula 1. ledna 2019; ostatní právnické osoby zapsané do dalších veřejných rejstříků (tj. zejména spolky, nadace, ústavy a společenství vlastníků jednotek) a svěřenské fondy zapsané do evidence svěřenských fondů musí svého skutečného majitele zapsat do 1. ledna 2021. Právnické osoby zapsané do obchodního rejstříku po 1. 1. 2019 mají povinnost svého skutečného majitele zapsat bez zbytečného odkladu po své registraci. Pro úplnost lze uvést, že povinnost zapsat skutečného majitele nedopadá na odštěpné závody zapsané v obchodním rejstříku, jelikož nejde o právnické osoby. Zákon č. 304/2013 Sb. ani žádný jiný zákon v současné době za neprovedení zápisu skutečného majitele nestanoví žádné přímé sankce. Právnické osobě tak v případě nezapsání údajů o jejím skutečném majiteli nehrozí ani pokuta, ani zrušení s likvidací. Nepřímé negativní důsledky spojené s nesplněním dané povinnosti mohou nicméně plynout z jiných právních předpisů [srov. např. § 15 zákona č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů, § 122 zákona č. 134/2016, o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů, § 177 zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů]. Zápis skutečného majitele provádí buď příslušný rejstříkový soud, nebo notář. Není-li zvolena možnost zápisu skutečného majitele prostřednictvím žádosti u notáře, je třeba využít formulář pro návrh na zápis. Tento formulář, který je možné vyplnit pouze elektronicky, je k dispozici na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti [zde](#). Za stav zápisu je v plném rozsahu odpovědná příslušná právnická osoba nebo svěřenský správce svěřenského fondu. Rejstříkový soud ani notář nezkontrolují věcnou správnost k zápisu navrhovaných údajů ani míru, v jaké byly tyto údaje doloženy. Soud také nevyzývá k opravě či doplnění navrhovaných údajů. Předmětem evidenční činnosti soudu a notáře je pouze formální kontrola návrhu na zápis (respektive žádosti v případě notáře). Je tedy kontrolováno, zda navrhované údaje jsou formálně doloženy, popř. zda plynou z údajů zapsaných ve veřejném rejstříku. V rámci zápisu skutečného majitele soud nebo notář provádí ztotožnění zapisované osoby. Pro úplnost lze uvést, že do 1. ledna 2019 zápis nebo změna zápisu skutečného majitele nepodléhali v případě právnických osob zapsaných do obchodního rejstříku před 1. lednem 2018 soudnímu poplatku. Od poplatku jsou i po 1. lednu 2019 osvobozeny právnické osoby nezapisované do obchodního rejstříku (spolky, společenství vlastníků jednotek, atp.), svěřenské fondy a zápisy údajů podle § 118f písm. d) zákona č. 304/2013 Sb. V situacích, kdy není stanoveno osvobození od poplatku, činí poplatek za zápis skutečného majitele 1000 Kč. Soudní poplatek lze platit kolkovou známkou nebo převodem. V případě zápisu skutečného majitele notářem je možná platba pouze převodem. V případě zvolení platby poplatku převodem na účet soudu je třeba po podání návrhu na zápis skutečného majitel vyčkat na vyznění soudu, ve kterém navrhovatel sdělí platební údaje (včetně variabilního symbolu).

Údaje, které se mají o skutečném majiteli zapsat do evidence skutečných majitelů, plynou přímo ze zákona – viz § 118f zákona č. 304/2013 Sb. Zapisují se zejména informace identifikující skutečného majitele, jako jsou např. jeho jméno, datum narození či státní příslušnost. Dále je třeba zapsat údaje, které specifikují, na čem je pozice skutečného majitele založena. Zapsané údaje mají odpovídat skutečnosti. Proto je třeba návrh na zápis změn podat vždy bez zbytečného odkladu po vzniku rozhodné skutečnosti (§ 118e odst. 2 zákona č. 304/2013 Sb.). Není však třeba řešit změnu údajů, která je vyvolána změnou referenčních údajů v základním registru (§ 95 odst. 1 zákona č. 304/2013 Sb.). To v praxi znamená, že pokud si např. osoba změní jméno, dojde ke změně v základním registru, která se automaticky promítne i do evidence skutečných majitelů.

Formulář slouží jak pro návrh na prvozápis skutečného majitele, tak pro návrh změny údajů o skutečném majiteli či jeho výmaz. Formulář se vyplňuje přímo ve webovém rozhraní. Následně je možné jej stáhnout a buď zaslat rejstříkovému soudu v elektronické podobě, nebo jej lze vytisknout a zaslat rejstříkovému soudu v listinné podobě. Po vyplnění a uložení formuláře uživatel také získá tzv. jedinečný identifikátor ke skutečnému majiteli.

Výstupem elektronicky vyplněného formuláře je PDF dokument, který lze zaslat rejstříkovému soudu v elektronické či listinné podobě (§ 22 zákona č. 304/2013 Sb.). Elektronicky vyplněný formulář je možné vytisknout a pracovat s listinným návrhem. Podpis navrhovatele na listinném návrhu musí být úředně ověřen. Návrh na zápis v elektronické podobě musí být podepsán uznávaným elektronickým podpisem nebo zaslán prostřednictvím datové schránky navrhovatele (tj. datové schránky právnické osoby, jejíž skutečný majitel se zapisuje). Vyplněný formulář je třeba adresovat místně příslušnému rejstříkovému soudu. Navrhovatelem na zápis (či změnu zápisu) údajů o skutečném majiteli je ta právnická osoba, o jejíhož skutečného majitele jde, nebo svěřenský správce svěřenského fondu, o jehož skutečného majitele jde. V případě zápisu skutečného majitele pobočného spolku je navrhovatelem spolek hlavní; v případě zápisu skutečného majitele příspěvkové organizace územního samosprávného celku je navrhovatelem zřizovatel příspěvkové organizace. V případech, kdy není postavení skutečného majitele zřejmé z veřejného rejstříku, může být doloženo např. seznamem akcionářů, dohodou akcionářů, prohlášením společníků o jednání ve shodě atp. Zákon pro listiny dokládající pozici skutečného majitele nestanovuje specifické formální požadavky.